

e-com.Ud'A

Número 38-39

31 de maig de 2008

Consell editorial

- Manel Cayetano
- Aleix Dorca
- Sara Esqué
- Miquel Nicolau
- Josefina Porras
- Alexandra Saz

Contacte: butlleti@uda.ad

**La caminada més
llarga comença amb
un pas.**

Proverbi hindú

Editorial	1
Què fem?	2
Qui és qui?	4
Flaixos de llengua	5
Parlem	6
Postres de músic	6
Info-Ud'A	8
Agenda	12
Lliçons recreatives	12
Perles	14

Editorial

Des de fa un parell d'anys, encara que els últims mesos amb més insitència, l'expressió *crisi alimentària mundial* surt sovint als mitjans de comunicació. Però com la gran part de les notícies que no afecten directament l'anomenat primer món, sembla que aquesta crisi no vagi amb nosaltres. Per a molta gent del nostre entorn, això continua

demanda de cereals per al bestiar, etc. Segons Jean Ziegler, relator especial de l'ONU per al dret a l'alimentació, els efectes provocats per aquestes causes s'han vist incrementats de forma exponencial, en els darrers anys, per tres nous factors: els biocarburants, les polítiques del Fons Monetari Internacional (FMI) i l'especulació.

En definitiva, aquesta crisi d'abast mundial ha estat provocada, majoritàriament, per l'anomenat primer món. Els biocarburants són una alternativa, en el món desenvolupat, per poder seguir gaudint de la nostra capacitat de transport, amb menys contaminació que ha provocat que molts països hi dediquin gran part de la seva producció de cereals. L'especulació amb les matèries primeres i amb els aliments s'ha vist incrementada per la crisi del sector immobiliari, que era on fins ara es dirigia el capital i això ha

provocat una espiral inflacionista sense precedents en l'alimentació. I, per últim, les polítiques del FMI han obligat als països pobres a desenvolupar conreus dirigits a l'exportació com a mitjà per obtenir divises i, d'aquesta manera, poder fer front al deute que tenen amb aquest organisme. Tots aquests factors han fet que durant últim any el blat s'hagi apujat un 130%, l'arròs un 74%, la soja un 84% i el blat de moro un 53% (segons dades de la FAO). Si, a més amés, tenim en compte que a molts dels països de l'anomenat món en desenvolupament una família pot dedicar el 90% del seu pressupost a l'alimentació (es calcula que a Europa aquest percentatge està al voltant del 10%) ens podem fer una idea de la magnitud actual del problema.

Molts analistes coincideixen a afirmar que si no es prenen mesures immediates la gana provocarà, en els propers anys, la mort de milions de persones a tot el món. A tot el món en desenvolupament, és clar...

Molts experts consideren que la crisi alimentària s'ha anat gestant durant molt de temps per causes diverses: polítiques errònies durant dècades respecte del camp i que han afavorit el creixement urbà, increment del preu dels fertilitzants, canvi d'hàbits alimentaris que ha fet augmentar la

Què fem?

Maria Antònia Canals: una persona al servei de l'aprenentatge de les matemàtiques

Estem vivint en un món artificial i pragmàtic on predomina l'individualisme i el consumisme i on, el valor de les persones, ha passat a un segon pla. Malgrat aquesta trista evidència que hem de suportar dia sí dia també, afortunadament, encara queden persones que tenen la capacitat d'aturar, ni que sigui per un moment, aquest corrent que ens arrossega a tots, per retenir la nostra atenció i fer-nos reflexionar. Sense anar més lluny, aquest mes de maig, la Universitat d'Andorra ha tingut el privilegi d'acollir dues d'aquestes persones. La primera, que ja va tenir el reconeixement i el ressò mediàtic que es mereix, és l'escriptor i economista espanyol José Luis Sampedro. La segona, que ha passat més desapercibuda, però que també ha deixat una empremta inesborrable als estudiants de Ciències de l'educació i a totes les persones que vàrem poder assistir a la seva xerrada sobre l'ensenyament de les matemàtiques, és la Maria Antònia Canals. A través d'aquest escrit m'agradaria retre un petit homenatge a una persona que ha fet molt per l'aprenentatge de les matemàtiques. A una dona que li agrada recordar a tothom que durant molts anys ha fet de mestra i que el rol d'una mestra és molt més que ensenyar, és aconseguir que els nens aprenguin.

La Maria Antònia Canals va néixer a Barcelona ara fa 78 anys en una família molt vinculada al món de l'ensenyament. El seu pare, un enginyer que va morir quan ella només tenia 8 anys, era molt aficionat a les matemàtiques i les seves dues ties, Dolores i Francesca foren les que introduïren el sistema Montessori a Catalunya. Sota aquestes influències, va decidir estudiar magisteri i matemàtiques. Ens explicava que, quan va optar per la carrera de matemàtiques, va tenir un petit conflicte amb la seva mare que no veia amb bons ulls que una noia es decantés per aquest tipus de formació. De totes maneres, la Maria Antònia va acabar els seus estudis de magisteri l'any 1950 i, 3 anys més tard, es va llicenciar en ciències exactes a la Universitat de Barcelona.

Mentre estudiava la carrera de matemàtiques, un dia, va tenir lloc un incident que segurament ha marcat la seva trajectòria professional. Estava seguint una classe de geometria i, de cop, es van desplomar tota una sèrie de taules i cadires que estaven apilades en un racó de la sala. Tot i el terrabastall, el professor va continuar la seva classe com si res, davant la sorpresa dels estudiants. En aquell moment, va entendre que *aquella no era la manera com calia ensenyar* i no va tornar més a la classe d'aquell senyor.

La Maria Antònia és una persona que ha dedicat tota la seva vida a l'ensenyament, primer, fent de mestra i després, com a mestra de mestres. Va començar la seva tasca docent impartint l'assi-

gnatura de matemàtiques del batxillerat superior al Liceu Francès, una de les escoles de major prestigi social de la Barcelona dels anys cinquanta. Al cap de dos anys, va deixar les matemàtiques per anar a fer de mestra de pàrvuls a l'escola Talhita on va posar en pràctica algunes de les idees fonamentals del sistema Montessori. Aquesta experiència li va permetre *descobrir els nens, la pedagogia i el valor de les persones*.

A començaments de la dècada dels seixanta va decidir donar un cop de timó a la seva vida. Després d'assabentar-se que un capellà del barri barcelonès del Verdum havia celebrat una missa al carrer en senyal de protesta per les males condicions del barri, va decidir comprometre's amb aquesta causa i aportar el seu granet de sorra per contribuir al seu desenvolupament. Aquest barri acollia de forma majoritària immigrants vinguts d'arreu d'Espanya, amb famílies desestructurades i on els nens vivien al carrer sense escolaritzar i en condicions molt precàries. L'any 1962, després de negociar amb el capellà del barri la cessió d'un barracó de fusta que es trobava en pèssimes condicions, ple de goteres i cohabitats per les rates, i d'aconseguir el finançament necessari, va fundar l'escola Ton i Guida. Aquest nom no és casual, és el nom dels personatges del conte Hansel i Gretel traduïts al català. Aquest conte explica la història dels fills d'un llenyataire, un nen i una nena amb molts problemes, però que, amb enginy, paciència i perseverança, aconsegueixen vèncer la bruixa que se'ls volia menjar. L'escola Ton i Guida naixia amb aquesta mateixa filosofia, es pretenia vèncer els problemes existents per poder oferir més oportunitats als nens i nenes d'aquell barri.

Va començar aquesta aventura tota sola amb un grup de 42 nens i *amb una mà al davant i l'altra al darrere*. La Maria Antònia ens explicava que el primer dia que va entrar a classe, es va posar les mans al cap. Quan va veure el que li esperava, va posar en dubte si havia pres una decisió encertada. Tot i això, no podia fer marxa enrere i va treure forces d'on no n'hi havia per posar una mica d'ordre. Abans de començar a fer classe, van estar 20 dies jugant a diferents jocs per a què els nens aprenguessin a acceptar i respectar les normes. Al finalitzar el curs, aquells nens havien assolit un nivell semblant al dels nens de l'escola Talhita. La Maria Antònia havia demostrat que *aquelles criatures podien fer Montessori i es podien educar igual que els nens del barri de Sarrià*. Eren moltes les activitats alternatives que feien, se'ls enduia al Palau de la Música per escoltar concerts on les explicacions eren en català o a les Illes Balears. D'aquesta manera els nens entenien que vivien a Catalunya on, a més a més de l'espanyol, també es parlava el català.

Què fem?

Maria Antònia Canals: una persona al servei de l'aprenentatge de les matemàtiques (continuació)

Davant l'èxit d'aquesta iniciativa va aconseguir, gràcies a la implicació de persones que creien en el projecte, els fons necessaris per construir un nou edifici, *l'escola de pedra*, tal i com l'anomenaven els nens. L'any 1968 van començar les obres i la Maria Antònia va cuidar tots els detalls perquè els nens entenguessin que aquella seria la seva nova escola. Periòdicament, s'endua els més grans a veure com progressava la construcció. Quan la nova escola va estar acabada i s'hi van haver de traslladar, va decidir que els més petits havien de participar en el trasllat. Cada nen va transportar la seva cadira, i va despenjar el seu dibuix de la paret de l'antiga escola per tornar-lo a enganxar a la paret de la nova. Això, els va permetre entendre que, *aquella, era la seva mateixa nova escola, no volia que veiessin aquest trasllat com un canvi de centre.*

A principis dels anys setanta, aquesta escola ja comptava amb més de 400 alumnes i l'any 1994 es va fusionar amb l'escola Pla de Fornells per formar l'actual escola Antaviana.

Després d'estar, durant 18 anys, al capdavant de l'escola Ton i Guida, la Maria Antònia va decidir acceptar el càrrec de Cap de l'Àrea de Serveis de l'Ensenyament de Barcelona, però, donat que amb la política no acabava de sentir-se còmoda, un any més tard es va involucrar en el món universitari. Va començar impartint classes de didàctica de les matemàtiques a l'escola de Mestres de la Universitat Autònoma de Barcelona i, a començaments dels anys 80, es va traslladar a Girona, per impartir classes a l'Escola Normal i a l'escola de mestres de Vic.

La Maria Antònia ha creat molts materials i ha escrit diversos textos i articles relacionats amb l'ensenyament de les matemàtiques per als més petits, entre els quals destaca el llibre *Vivir las matemáticas*.

La seva vitalitat i dedicació li han valgut moltíssims premis i reconeixements, entre els quals podem destacar: la medalla del treball (1984), el premi Vicens Vives a la qualitat de la docència universitària (2001) i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (2006). Ha rebut també un bon grapat de premis més, que no enumeraré i que la preocupen una mica ja que, *s'ha posat de moda i en la moda hi sol haver la mediocritat.*

Fins l'any 2001 va impartir classes i aquest mateix any va ser nomenada professora emèrita de la Universitat de Girona. Actualment, segueix molt activa en el món de la recerca per a la didàctica de les matemàtiques. Dirigeix el GAMAR (Gabinet de Materials i de Recerca per la Matemàtica a l'escola) que va crear gràcies a la dotació econòmica del premi Vicens Vives abans esmentat. El GAMAR (<http://gamar.udg.edu/>) és un espai de reflexió i experimentació on es pretén generalitzar l'ús de materials per aprendre

matemàtiques a través de la manipulació, és a dir, *tocant les matemàtiques*. En aquest sentit va crear els reglets numèrics que són uns llistonets de fusta de colors que representen els 10 primers nombres naturals, els seus quadrats i els seus cubs i permeten aprendre matemàtiques tocant-les, sense haver d'escriure cap número.

La Maria Antònia és una senyora encantadora, de tracte afable però a la vegada clar i molt directe. Quan la vaig conèixer, les seves primeres paraules van ser *si us plau, no em tractis de vostè, a mi tothom em tracta de tu*. Li agrada tenir-ho tot ben lligat, des del material que necessita per fer la seva xerrada, fins al menú del dinar: *jo voldré arròs bullit caldós i un tall de carn a la planxa, és que sóc molt delicada de la panxa saps* em va dir per telèfon quan li vaig dir que havíem programat anar a dinar a un restaurant de Sant Julià. Després de dinar, li agrada fer sobretaula i dedicar una estona a la tertúlia, *els joves d'avui han perdut aquest hàbit*, es lamenta mentre treu de la seva bossa un Ducados negre comprat a Espanya perquè *els fabricats a Andorra no tenen el mateix sabor diu*.

Malgrat la seva avançada edat, és una persona que segueix gaudint d'una capacitat de treball i d'un dinamisme envejables. És capaç de llevar-se a les 6 del matí, agafar un taxi que la porti de Girona fins a la Universitat, fer una sessió de treball de 4 hores seguides amb els estudiants, dinar sense parar de xerrar i tornar a fer nit a casa seva, havent passat prèviament pel seu despatx de la facultat per acabar de preparar l'acte en el qual ha de participar l'endemà. I quan li suggereixes que l'any vinent, potsser caldria preveure dos dies per venir a Andorra perquè tot plegat no sigui tant cansat respon: *No noi no, això és impossible, l'any vinent tindrè massa feina a preparar les JAEM (Jornadas para el Aprendizaje y la Enseñanza de las Matemáticas) que precisament tindran lloc a Girona. El que sí podríem fer és allargar la sessió amb els estudiants fins a les 5 de la tarda ja que la d'aquest any se'ns ha fet massa curta, oi?*

Ens deia, durant la seva xerrada, que un mestre/a ha d'aconseguir que els nens tinguin sempre dues coses molt clares, primer *que és ell o ella mestre/a qui mana a classe* i d'altra banda *"que el seu/la seva mestre/a els estima de manera infinita"*.

Maria Antònia, gràcies per compartir amb nosaltres els teus coneixements i el teu entusiasme per aconseguir que els més menuts aprenguin matemàtiques divertint-se. Gràcies per fer-nos partícips de les moltes anècdotes que has viscut i de la teva gran experiència en el món de l'ensenyament. Gràcies pels teus savis consells i per la lliçó magistral que ens has donat a tots.

Josep Fortó Areny

Què fem?

Diada internacional d'infermeria

La Diada internacional d'infermeria se celebra cada 12 de maig i commemora el naixement, l'any 1820 a la ciutat de Florència, de Florence Nightingale, mare de la infermeria moderna i creadora del primer model conceptual.

Florence Nightingale va participar a la Guerra de Crimea l'any 1854 i va poder descobrir la importància de seguir unes normes i una estricta higiene per obtenir una millor i més ràpida guarició de les ferides. Va destacar en el terreny de l'estadística i la infermeria: va introduir la necessitat de fer registres estadístics a nivell sanitari (controls de causes de mortalitat, comparatives, etc) i va demostrar que les condicions higièniques als centres hospitalaris són imprescindibles per la supervivència dels malalts. L'anomenaven la dama de la làmpada, doncs en la foscor visitava als malalts amb la llum d'una làmpada d'oli. Aquesta làmpada és avui el logotip de l'Escola d'Infermeria. Va ser la primera dona admesa en la *Royal Statistical Society* britànica, i membre honorari de la *American Statistical Association*.

La diada es va celebrar el dia 13 de maig amb la participació dels estudiants.

Aprofitant que la Universitat vol apropar la música als alumnes amb el programa de Música a l'aula, es va inaugurar el dia amb el Quartet de la JONCA i la seva música clàssica. La resposta per part dels alumnes va ser molt positiva, fins i tot van demanar que fos un acte més freqüent a les aules.

Seguidament els alumnes de segon curs van fer la

presentació de la seva participació a les Jornades de l'Associació catalana d'infermeria que es van celebrar el passat més de març i en la que hi van presentar el pòster *DACS: Departament d'Atenció i Consulta de la Salut* amb el tema *Malalties poc reconegudes socialment*. La idea era crear un Departament de Salut integrador on es tractés qualsevol malaltia o situació de salut poc reconeguda socialment (alcoholisme, trastorns mentals i altres). Aquest centre d'Atenció i Consulta aportaria els recursos adients per fer front i donar resposta a aquesta situació de salut en la seva vessant multidisciplinària.

En acabar els alumnes de tercer ens van fer la presentació de la seva assistència a les Jornades sobre Competències infermeres que es va celebrar a l'Escola universitària d'infermeria Gimbernat a Barcelona. En l'assignatura de Professionalitat i lideratge, 2 estudiants havien realitzat un treball de recerca sobre les competències d'infermeria i ho van presentar a la taula rodona que es va celebrar el mateix dia a la sala d'actes del BIBM, juntament amb el SAAS i el Col·legi d'infermeria.

L'acte de cloenda de la jornada va ser un sopar que va oferir el Col·legi d'Infermeria.

Olga Travesset

Qui és qui?

Reconeixeu la persona amb aquest perfil?

Si naufragués en una illa deserta, a qui li agradaria trobar?

A la família.

Digui'ns dues coses (materials) de les quals no podria prescindir en la seva vida quotidiana

El mòbil i el cotxe.

Quina és la seva virtut més gran?

Tenacitat.

Quin és el seu major defecte confessable?

Solució al Qui és qui? del mes anterior: Sergio Gil.

Rectificació: fa dos mesos la solució del *qui és qui?* era Vera Guerra i no Betlem Sabrià.

La rapidesa.

Quin és l'últim llibre (pel·lícula) que ha llegit (vist)?

El Codi da Vinci.

Què és el que més li agrada de treballar a l'UdA?

Les persones.

Digui'ns una cosa que canviaria a l'UdA

Res.

Flaixos de llengua

Aviat

Fa pocs dies vaig descobrir que el nou diccionari normatiu (el DIEC2) ha tingut un altre *detall* per estalviar-nos feina als correctors.

És molt habitual trobar-nos frases com aquesta:

a) *Des que he canviat de feina em llevo més aviat.*

Aviat, segons el DIEC1, significava 'dins poc temps, sense tardar'. D'aquesta manera, la frase anterior era incorrecta i **aviat** s'havia de canviar per **d'hora**, que significa 'a una hora relativament poc avançada'.

b) *Des que he canviat de feina em llevo més d'hora.*

Ara, però, el DIEC2 admet **aviat** com a sinònim de **d'hora**:

aviat

1 2 adv. [LC] D'hora. Avui has vingut més aviat que ahir.

No sé per què han acceptat aquest significat d'**aviat**. No ho entenc i no m'agrada.

La sinonímia, però, no és vàlida a l'inrevés; o sigui, **d'hora** no és el mateix que **aviat**:

c) NO ***D'hora** anirem a dinar.

d) SÍ **Aviat** anirem a dinar.

Per tant, només la frase e) té dos significats possibles:

e) SÍ Marxarem **aviat**. (= d'aquí a una estona; o de bon matí; a les sis, per exemple)

f) SÍ Marxarem **d'hora**. (= de bon matí; a les sis, per exemple)

A més, al DIEC1 es deia que "en algunes contradetes" **aviat** també significa 'de pressa', amb aquest exemple: *La Clara menja molt aviat*. Ara, al DIEC2 ha desaparegut la imprecisa expressió "en algunes contradetes".

Això sí, el DIEC2 encara ens deixa corregir la locució adverbial ***més bé**, que és incorrecta amb el significat de 'tirant a' i 'amb preferència' (en castellà és *más bien*). Cal utilitzar (de moment, fins que se'n cansin) **més aviat**.

g) NO *La seva carta sembla **més bé** un comiat.

h) SÍ La seva carta sembla **més aviat** un comiat.

i) NO *Aquest pis no m'ha agrada. Sembla **més bé** una presó.

j) SÍ Aquest pis no m'ha agrada. Sembla **més aviat** una presó.

Marc Cortès Minguet

La foto

Florenci Pla Altisent

Parlem?

Florència: el pes de la cultura.

Si féssim un petit repàs a la història de la cultura occidental trobaríem que hi ha poques ciutats que hagin tingut un paper més rellevant que Florència. Quan Europa començava a sortir d'aquesta època d'estancament cultural que va suposar l'Edat Mitjana, un llum començava a brillar per sobre de tot: Florència i el seu *Quattrocento* (primera etapa del Renaixement que es va desenvolupar al s. XV) va significar el triomf de les idees de l'humanisme, que portaven associades una nova concepció de l'home i del món.

Aquesta sensació de cultura, art, etc, és la que encara avui es rep quan s'arriba per primera vegada a aquesta ciutat. La impressió que t'aborda quan de sobte et trobes a la plaça del Duomo, mirant emba-

dalit la catedral de Santa Maria del Fiore, el Baptisteri i el Campanile di Giotto és difícilment reproduïble en un full de paper.

Es pot pensar que aquest sotrac emocional inicial és fruit de la novetat i que, a poc a poc, hauria d'anar minvant. Res més lluny de la realitat. Quan es comença a pensar que per aquells estrets carrers pels quals es passeja tranquil·lament, van veure en el seu dia passejar a Miquel Àngel, Leonardo da Vinci, Dante Alighieri, Botticelli, etc. se sent de cop tot el pes de la nostra història i de la nostra cultura.

Per continuar mantenint aquesta sensació res millor que una visita a la Galeria Uffizi. Com la

majoria de les grans pinacoteques europees, compta amb una quantitat ingent de quadres de pintors com: Leonardo da Vinci, Rafael, Tiziano, Veronesi, Rubens, Caravaggio, Rembrandt etc, que fa les delícies dels amants de les pintures. Encara que la visita ja valdria la pena només per contemplar la sala dedicada a Botticelli i en especial el magnífic quadre de El Naixement de Venus.

Punt i a part mereix la visita a la Galeria de l'Acadèmia on està exposat el David de Miquel Àngel. La visió d'aquesta figura de quatre metres d'alçada, tallada d'un sol bloc de marbre de Carrara, que el geni italià va esculpir entre 1501 i 1504, és d'aquelles que mai no s'esborren de la ment. Asseure's en una de les cadires disposades al seu voltant, i contemplar-la durant una estona és una experiència inoblidable i meravellosa.

Podríem continuar enumerant llocs esplèndids d'aquesta enlluernadora ciutat com: el museu Bargello, amb les seves magnífiques escultures, l'església de Santa Maria Novella, La Plaça de la Signora, amb el magnífic Palazzo Vecchio, el Ponte Vecchio etc. Però potser una de les activitats més recomanables és perdre's pel estrets carrers, aturant-se de tant en tant en una de les moltes places a prendre un cappuccino o un dels magnífics gelats que allí elaboren i deixar volar la imaginació perquè ens traslladi en el temps, fins quan Florència era el centre del món occidental i pels seus carrers passejaven, com un vianant més, molts del personatges més influents de la nostra cultura.

Manuel Cayetano Vieitez

Postres de música

Recepta de cuina

Espaguetis amb salsa de pebrots del *piquillo*

Ingredients:

- Espaguetis

Per a la salsa:

- 1 ceba mitjana
- 2 tomàquets grans
- 2 dents d'all
- 1 llauna de pebrots del *piquillo*
- 200 cl de crema de llet
- 1 rajolí d'oli

Preparació:

Posem una mica d'oli a la paella, hi afegim la ceba tallada i la sofregim una mica a foc mitjà. Abans

que agafi color hi afegim els alls tallats en làmines fines. Quan estigui daurat, afegirem els tomàquets sense pell i trossets.

Passats uns 5 minuts a foc mitjà, sense deixar de remenar, afegirem els pebrots del *piquillo* tallats en làmines fines i deixarem coure uns 5 minuts més. Per acabar afegim la crema de llet.

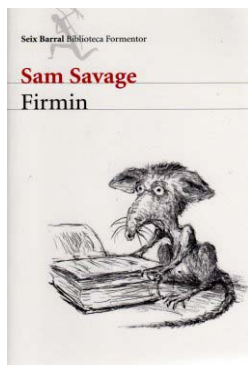
Mentre preparem la salsa podem coure, en un recipient amb aigua abundant, els espaguetis. Una vegada cuit els escorrerem, els barrejarem amb la salsa i ja ho podem servir.

Bon profit!!

Florenci Pla

Postres de música

Recomanacions literàries

Títol: Firmin
Autor: Sam Savage
Editorial: Seix Barral Biblioteca Formentor

Aquesta és la història de Firmin, una vulgar rata de ciutat que té la bona sort, o no, de néixer a la llibreria Pembroke de la plaça Scollay, situada en un barri en plena transformació urbanística, de la ciutat de Boston. Aquests fet marcarà de manera determinant tota la resta de la seva vida, ja que Firmin desenvoluparà, a poc a poc una capacitat que l'anirà apropant més al món dels humans i distanciant del de les rates: llegir.

La seva serà una història d'un anhel inabastable: ser admès pel gènere humà com un més i deixar de ser considerat com una simple rata.

Firmin viurà situacions estrambòtiques fruit d'aquesta dualitat home-rata que, més enllà de reflexions filosòfiques, seran aprofitades per l'autor per fer un passeig per moltes de les grans obres de la literatura universal que Firmin en la seva voracitat literària anirà devorant, com si fossin simples trossos de gruyère.

Aquesta senzilla novel·la, que s'ha convertit en un èxit mundial de vendes, ens apropa d'una manera directa i planera a situacions quotidianes de la nostra vida, però vistes des de el punt de vista, una mica diferent, d'una rata.

Manuel Cayetano Vieitez

Títol: El paraíso era una canción
Autor: Fernando Riquelme

Ir premi *Qué Leer - Volkswagen de novela*

És una commovedora història de superació personal. Permet a la protagonista adonar-se de la fortalesa que tenim les persones davant situacions que són imprevisibles, en les que podem escollir un camí i enfonsar-nos o tot al contrari, mirar de reforçar els nostres aspectes positius.

La novel·la es desenvolupa a Madrid. La protagonista Anna, de 38 anys, perd el seu marit i la

millor amiga en un accident quan sortien d'un hotel on havien passat la tarda junts. És a partir d'aquest fet que la seva vida dona un gir inesperat. Anna es converteix en una persona forta i plena de vida per lluitar, per descobrir realment el seu marit i la seva amiga. Mentrestant s'adona dels negocis que portava el seu marit sense que ella ho sabés, però ara hi està involucrada i decideix esbrinar-ho amb profunditat.

Sara Esqué Boldú

Títol: El mercado y la globalización
Autor: José Luis Sampedro
Editorial: Destino

L'economista José Luis Sampedro descriu d'una manera senzilla i molt clara la seva visió crítica sobre un tema de rigorosa actualitat com és el liberalisme econòmic i la globalització.

L'autor fa una petita introducció econòmica per explicar el concepte de mercat, així com les bases teòriques que van portar, durant el segle XVIII, a l'economista Adam Smith a encunyar el terme *ma invisible* com a element regulador del mercat i que constitueixen les bases de l'anomenada economia liberal i la seva expressió màxima que és la globalització.

Posteriorment, amb la seva visió inconformista que sempre l'ha caracteritzat, fa una ferotge crítica d'aquesta forma d'entendre l'economia que molts dels anomenats països rics, entenen com l'única que pot aportar igualtat i prosperitat a tot el món, i que, com afirma l'autor, s'ha demostrat ineficaç a l'hora d'aconseguir els seus suposats fins.

Estem davant d'un llibre allunyat dels gruixuts manuals d'economia, sense que això li minvi rigor econòmic, on un autor de reconegut prestigi, com és Sampedro, plasma les seves idees sobre l'anomenat procés de globalització, d'una manera entenedora per a tothom, es tinguin o no coneixements d'economia.

Manuel Cayetano Vieitez

Info-Ud'A

Publicació del decret de creació del títol de doctor

El 23 d'abril el Govern va aprovar el decret de creació del títol d'estat de doctor que va sortir publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra número 36, any 20, del 30 d'abril. Durant les properes setmanes, la Universitat d'Andorra enllestirà la redacció definitiva del pla d'estudis de doctorat que presentarà al Govern per a la seva aprovació, en el marc del decret de creació del títol de doctor. Està previst que durant el proper curs es pugui iniciar la formació de doctorat a la Universitat d'Andorra.

Creació de dos nous grups de recerca de la Universitat d'Andorra

En la darrera reunió de la Comissió de recerca doctorat i innovació de la Universitat d'Andorra es van aprovar dos nous grups de recerca:

- Grup de recerca en ciències de la salut i serveis sanitaris
- Grup de recerca en llengua catalana

En la mateixa reunió també es va aprovar la tercera convocatòria del programa de projectes de recerca i innovació amb finançament intern.

Tercera convocatòria de projectes de recerca i innovació amb finançament intern

S'ha obert el termini per presentar projectes de recerca a la tercera convocatòria del programa de projectes de recerca i innovació amb finançament intern de la Universitat d'Andorra. Aquesta tercera convocatòria està destinada a finançar les activitats dels projectes de recerca, des de l'1 de setembre del 2008 fins al 31 d'agost del 2009.

Aquest programa de finançament intern de projectes de recerca i innovació va adreçat exclusivament als grups de recerca i innovació de la Universitat d'Andorra. En l'actualitat hi ha definits els cinc grups següents:

- Grup de recerca en aprenentatge virtual
- Grup de recerca en ciències de la salut i serveis sanitaris
- Grup de recerca en economia financera
- Grup de recerca en llengua catalana
- Grup de recerca en seguretat en la transmissió de dades

Les sol·licituds dels projectes, per a aquesta convocatòria, s'hauran de presentar al rectorat de la Universitat d'Andorra abans de les 18:00 hores del dijous 3 de juliol del 2008. La resolució dels projectes acceptats es farà pública abans del dilluns 15 de setembre del 2008. Les resolucions podran esmenar i ajustar les propostes sol·licitades per adequar-les al pressupost existent i als objectius generals de la Universitat d'Andorra.

Participació al seminari de presentació del programa de cooperació territorial

Una delegació de la Universitat d'Andorra va participar al seminari de presentació del programa de cooperació territorial Espanya-Andorra-França 2007-2013 (Interreg), que es va celebrar a Montpeller el 4 d'abril. En el seminari es van presentar les línies estratègiques del programa i el seu finançament juntament amb experiències de projectes del programa anterior. És la primera vegada que institucions d'Andorra poden participar, com a socis, al programa Interreg de la Unió Europea. El 29 de maig es farà una nova sessió informativa del programa a la Seu d'Urgell organitzada per la Generalitat de Catalunya.

Reunió de la Comissió de relacions internacionals de la Xarxa Vives

El divendres 16 de maig es va celebrar a la Universitat d'Andorra la segona reunió de la Comissió de relacions internacionals de la Xarxa Vives. Aquesta comissió està presidida per la Universitat Autònoma de Barcelona i la secretaria de la comissió correspon a la Universitat d'Andorra. A la reunió es van presentar i es van debatre diverses propostes d'actuació internacional de la Xarxa Vives.

Info-Ud'A

Setena trobada RIIFADEL a Yaoundé (Camerun)

Del 5 al 7 de maig es va celebrar a Yaoundé (Camerun), la setena trobada de la Xarxa Internacional de l'Enginyeria de la Formació i el Desenvolupament Local (RIIFADEL) de la Universitat de Tolosa I, en la que va participar la Universitat d'Andorra com a membre de la xarxa de càtedres Unesco x3c. La trobada va servir per fer un estudi de camp sobre els territoris més adequats per implementar la primera fase del projecte educatiu basat en ordinadors de baix cost de la xarxa x3c.

Visita de la rectora de la Universitat de Vic

El passat 10 d'abril una delegació de la Universitat de Vic, encapçalada per la seva rectora la Sra. Assumpta Fargas va visitar la Universitat d'Andorra.

La trobada va servir per celebrar una reunió de treball on es va fer balanç dels diferents convenis de col·laboració en l'àmbit formatiu que actualment tenen signats les dues institucions i per establir possibles noves línies de cooperació.

Presentació de les conclusions del curs de cures pal·liatives

El passat 10 d'abril es van presentar públicament les conclusions dels treballs realitzats pels participants al curs d'actualització de cures pal·liatives a Andorra que el passat mes de novembre van organitzar conjuntament la Universitat d'Andorra i el Col·legi de Metges d'Andorra amb el patrocini d'Andbanc i de BIBM.

Les conclusions van ser presentades per la Sra. Meritxell Fiter, metge de capçalera, amb presència de la ministra de Salut, Benestar, Família i Habitatge la M.I. Sra. Montserrat Gil, el rector de la Universitat d'Andorra el Sr. Daniel Bastida, la rectora de la Universitat de Vic, la Sra. Assumpta Fargas, el sots director general de BIBM, el Sr. Carles Sasplugas, i la sots directora general de l'àrea de comunicació, imatge i qualitat d'Andbanc, la Sra. Mònica Codina.

La realització d'aquest curs va comptar amb el suport de la Universitat de Vic i amb la col·laboració del Centre d'estudis de l'envelliment de Catalunya.

22 alumnes procedents de l'àmbit de la salut van participar en el curs. Els objectius de la formació han estat millorar els coneixements dels professionals de la salut respecte a la definició d'estratègies i les relacions terapèutiques a seguir el dia a dia amb la malaltia terminal. Després de la presentació de les conclusions es va procedir al repartiment dels diplomes d'aprofitament als alumnes d'aquesta formació.

Reunió entre la Universitat Oberta de Catalunya i la Universitat d'Andorra

El 14 d'abril es van trobar a Barcelona una delegació de la Universitat Oberta de Catalunya i una delegació de la Universitat d'Andorra, presidides pels rectors de les dues Universitats. A la reunió es va tractar l'adaptació al procés de Bolonya dels estudis impartits conjuntament i nous projectes de futur.

Una segona trobada tècnica celebrada el 14 de maig va servir per definir els continguts de les tres primeres titulacions de primer cicle adaptades a Bolonya que, probablement, es posaran en marxa el proper mes setembre: dret, humanitats i psicologia.

La Universitat d'Andorra esdevé membre del Consell per a la formació doctoral

Durant el mes de maig la Universitat d'Andorra ha esdevingut membre del *Council for Doctoral Education* de l'Associació d'Universitats Europees (EUA). Aquest consell té com a objectiu principal promoure la qualitat dels doctorats a les universitats europees. De l'1 al 3 de juny es farà la primera reunió del Consell a Lausanne (Suïssa) amb la participació de representants de la Universitat d'Andorra.

Info-Ud'A

Òpera oberta 2008-2009

El 25 d'abril es va celebrar a Barcelona la reunió dels responsables acadèmics del programa Òpera oberta. A la reunió, organitzada per la Universitat Autònoma de Barcelona, es va aprovar el programa d'òperes per al curs 2008-2009 que constarà de cinc retransmissions en directe des del Gran Teatre del Liceu:

• Dilluns 20 octubre 2008	<i>Tiefland</i> d'Eugen d'Albert
• Dimecres 26 novembre 2008	<i>Le nozze di Figaro</i> de Wolfgang Amadeus Mozart
• Dimecres 14 gener 2009	<i>Simon Boccanegra</i> de Giuseppe Verdi
• Dimarts 10 febrer 2009	<i>L'incoronazione di Poppea</i> de Claudio Monteverdi
• Dimecres 27 maig 2009	<i>Fidelio</i> de Ludwig van Beethoven

La Universitat d'Andorra oferirà, amb el programa esmentat, l'assistència al Gran Teatre del Liceu a la representació de *Salomé* de Richard Strauss el diumenge 5 de juliol del 2009. Aquesta activitat serà opcional per als estudiants que es matriculin a la nova edició d'Òpera oberta.

Comença la formació per a la segona promoció de llevadores

El mes de maig es va iniciar la formació, de la segona promoció de llevadores, de les dues candidates escollides en el procés de selecció celebrat el mes de març. El període de preinscripció es va tancar el 7 de març amb un total de 16 candidatures, de les quals 11 es van presentar al procés de selecció.

El 12 de març, la Universitat d'Andorra i la Fundació Crèdit Andorrà van presentar als mitjans de comunicació el conveni de col·laboració per a aquesta formació. La presentació va anar a càrrec de la Sra. Rosa Maria Mandicó, directora de l'Escola d'Infermeria de la Universitat d'Andorra, de la Sra. Aurora Casadevall, directora de Relacions dels Serveis Externs del SAAS i del Sr. Antoni Serrano, director de Relacions Institucionals de Crèdit Andorrà. La formació de l'especialitat en infermeria obstetricoginecològica es va iniciar el maig del 2007 per donar resposta a la manca de professionals d'aquesta disciplina al sistema sanitari andorrà. L'oferta d'aquest programa de formació és possible gràcies als convenis de col·laboració entre la Universitat d'Andorra, la Universitat de Barcelona i la Fundació Crèdit Andorrà.

Seminari i taller sobre l'autisme

El 24 de maig la Universitat d'Andorra i l'Associació d'Afectats d'Autisme d'Andorra (AUTEA) van realitzar un seminari sobre la detecció precoç i el diagnòstic de l'autisme que es va complementar amb uns tallers dirigits als familiars d'afectats per l'autisme.

Noves incorporacions de personal de la Universitat d'Andorra

El dilluns dia 2 de juny la Sra. Cristina Yáñez Aldecoa s'incorporarà com a personal docent fix de la Universitat després d'haver guanyat l'edicte publicat el desembre del 2007 per cobrir una plaça de nova creació al Centre d'Estudis Virtuals.

La Sra. Anna M. Torrebella Serentill, ha estat la candidata guanyadora de la plaça creada per cobrir una vacant als serveis administratius de la Universitat. Actualment estava desenvolupant tasques als serveis administratius com a personal eventual.

La Sra. Jéssica Dupin Guardia s'ha incorporat a la Universitat com a personal eventual dels serveis administratius des del dia 15 de maig.

Diada universitària

El dia 15 de maig es va celebrar la cinquena Diada universitària. L'objectiu de la Diada és donar a conèixer de primera mà, als estudiants de primer curs de batxillerat, les instal·lacions i l'oferta formativa de la Universitat d'Andorra. En aquesta edició hi van participar més de 600 estudiants dels tres sistemes educatius d'Andorra.

Info-Ud'A

Música a l'aula

El 13 de maig dos quartets de la Jove Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra (JONCA) van portar la música a les aules. Cadascun dels quartets van interpretar tres peces musicals de diferents èpoques durant un quart d'hora a l'inici o al final de les classes de la Universitat..

Adaptació del logotip de la Universitat amb motiu dels 20 anys d'ensenyament superior a Andorra

Aquest any 2008 compleixen 20 anys de la posada en marxa dels primers estudis universitaris a Andorra, concretament dels estudis d'infermeria i els estudis d'informàtica. Per celebrar aquesta efemèride la Universitat d'Andorra ha creat un logotip commemoratiu que s'utilitzarà fins al mes de juny de l'any 2009 en totes les activitats i publicacions de la Universitat.

Acte de clausura de l'Aula Magna 2007-2008

La conferència *Gent gran – Drets a càrrec del fiscal adjunt*, el Magnífic Sr. Alfons Alberca va tancar l'Aula Magna d'aquest curs. L'acte es va celebrar el 22 de maig al Centre Cultural La Llacuna d'Andorra la Vella, amb presència de les màximes autoritats de la capital encapçalades per la cònsol major, l'Hble. Sra. Rosa Ferrer i el rector de la Universitat d'Andorra, el Sr. Daniel Bastida.

En la seva ponència, el fiscal adjunt va explicar els principals drets que els ciutadans mantenen o adquireixen en arribar a la jubilació. El Sr. Alberca va ser acompanyat a la taula per la directora de l'Escola d'Infermeria de la Universitat d'Andorra, la Sra. Rosa Maria Mandicó i per la cap del Servei de gent gran del Comú d'Andorra la Vella, la Sra. Anna Sardà.

En acabar la conferència es va procedir al repartiment dels certificats d'assistència al participants d'aquesta edició.

L'Aula Magna 2007-08 es va inaugurar el 15 de novembre. Al llarg d'aquest curs s'han desenvolupat 7 sessions de 3 hores cadascuna on s'han abordat temes relacionats amb la salut, la informàtica, l'empresa i el medi ambient. L'Aula Magna ha comptat, a més a més, amb la participació dels estudiants de les 4 diplomatures presencials de la Universitat d'Andorra: Infermeria, Informàtica, Administració d'Empreses i Ciències de l'Educació.

Seminari de la pedagoga M. Antònia Canals

El divendres 23 de maig la pedagoga M. Antònia Canals va impartir un seminari i un taller per als alumnes de Ciències de l'educació. El seminari, organitzat per l'àrea de matemàtiques, va consistir en una conferència sobre *La didàctica de les matemàtiques* i un taller sobre la utilització dels reglets per ensenyar les operacions bàsiques de matemàtiques.

Visita José Luis Sampedro

L'escriptor i economista José Luis Sampedro va visitar el 20 de maig la Universitat d'Andorra per descobrir la placa que dona el seu nom a la biblioteca de la Universitat. L'acte, qualificat de molt emotiu, pel mateix Sampedro, va comptar amb la presència de la comunitat universitària, representants del Govern i altres personalitats.

El 23 d'octubre de 2006, el Consell Universitari va acordar que la biblioteca de la Universitat s'anomenés José Luis Sampedro en reconeixement a la seva trajectòria acadèmica i intel·lectual i al suport la Universitat d'estiu d'Andorra.

Després del descobriment de la placa el Sr. José Luis Sampedro va pronunciar la conferència *20 años después*. Sampedro va fer un repàs a l'evolució de la nostra societat i en va resumir la seva visió personal.

Info-Ud'A

Conveni de col·laboració amb l'Orquestra Simfònica del Vallès

La Universitat d'Andorra ha signat un conveni de col·laboració amb l'Orquestra Simfònica de Vallès. La finalitat d'aquest conveni és realitzar activitats musicals de l'Orquestra Simfònica del Vallès a les instal·lacions de la Universitat d'Andorra, així com facilitar la participació dels estudiants de la Universitat d'Andorra en les activitats pedagògiques i artístiques que realitzi la Fundació Orquestra Simfònica del Vallès.

La primera activitat que s'ha dut a terme dins del marc d'aquest conveni de col·laboració ha estat un taller de percussió celebrat el dia 5 de juny.

Agenda de la Universitat

- **24 de maig:** seminari *La detecció precoç i el diagnòstic de l'autisme*, a l'Auditori Rocafort del Centre Cultural i de Congressos Lauredià i Taller per a familiars d'afectats d'autisme a les aules de la Universitat.
- **5 de juny:** de 10h a 14h taller de percussió en col·laboració amb l'Orquestra Simfònica del Vallès
- **6 de juny:** cafè informatiu
- **20 de juny:** dinar de final de curs
- **25 de juny:** acte de fi de carrera dels estudiants d'infermeria

Lliçons recreatives

Som conscients del preu dels productes que comprem? Sabem triar la millor oferta?

Una de les activitats més habituals, en la nostra societat, és anar de compres. Ara bé, sempre triem el producte en funció de la millor relació quantitat/preu? Fer-ho no sempre és una simple comparació, sovint cal fer alguns càlculs.

Vegem-ho mitjançant dos exemples.

Cas 1.- Un pot de vidre de salsa de tomàquet de 400 g costa 0,50€. Un tetrabrick de la mateixa salsa de tomàquet de 250 g costa 0,30€. Quin surt més econòmic?

El que no podem fer és només comparar el preu (0,50€ amb 0,30€) ja que els continguts (400 g i 250 g) són diferents. Caldrà doncs calcular, per a cada cas, el preu d'una determinada quantitat de salsa. Per exemple, podem calcular el preu d'1kg.

Així tindrem que per al pot de vidre el kg costarà 1,25 € ($1000/400 \times 0,5 = 1,25$) en canvi en el cas del tetrabrick costarà 1,2 € ($1000/250 \times 0,3$). En aquest cas haguéssim pogut fer els càlculs mentalment ja que, en el primer cas 2,5 pots fan 1 kg ($2,5 \times 400g = 1000$ g) i costaria 1,25€ ($2,5 \times 0,5 = 1,25$) i en el segon cas 4 tetrabricks també fan 1 kg ($4 \times 250g = 1000g$) que costaria 1,2 € ($4 \times 0,3 = 1,2$). Així doncs, surt més a compte (relació quantitat/preu) comprar el tetrabrick. Fàcil, no?

Cas 2.- Sovint els departaments de màrqueting ofereixen ofertes dels seus productes. Potser la forma més habitual de presentar-les és en format % i, en aquest cas, qualsevol persona amb un mínim de formació hauria de ser capaç de calcular mentalment, si més no de forma aproximada quan els descomptes són múltiples de 10 (10%, 20%, 30% etc), el que li costarà després d'aplicar el descompte. Ara bé, si féssim una prova de quantes persones són capaces de calcular-ho crec que tindriem més d'una sorpresa.

Això sí, tot i que algú no sigui capaç de calcular el preu després d'aplicar el descompte, sí que sap que un 20% de descompte és una millor oferta que un 15% de descompte.

Cada vegada més, imagino que per tal de despistar al consumidor (no hi veig un altre motiu) els responsables de màrqueting s'inventen altres formes de presentar les ofertes (3x2, la segona unitat a meitat de preu, etc) que no són tant clares com quan es presenten en format %. Això vol dir que caldrà fer un major esforç de càlcul per determinar el preu net. Aquesta complexitat de càlcul és del tot assumible amb els coneixements que es donen a l'ensenyament obligatori (fraccions i tant per cents) i tothom al finalitzar aquests estudis hauria d'estar capacitats (avui

Lliçons recreatives

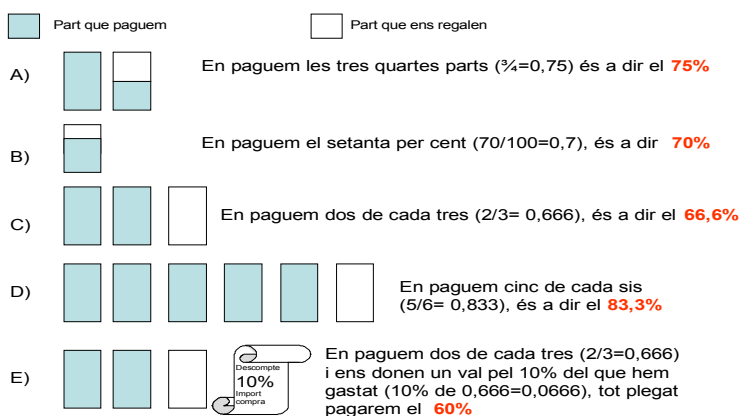
Som conscients del preu dels productes que comprem? Sabem triar la millor oferta?

diríem tenir les competències, el Parlament Europeu (2004) va definir la competència matemàtica que s'hauria d'assolir a l'ensenyament obligatori com l'habilitat per utilitzar sumes, restes, multiplicacions, divisions i fraccions mitjançant càlcul mental o escrit amb la finalitat de resoldre problemes de situacions quotidianes) per calcular-ho utilitzant paper i llapis (millor dit paper i calculadora, ja que cada vegada més les persones més joves són altament dependents d'aquest aparell i els resulta difícil fer mentalment fins i tot els càlculs més elementals).

Vegem un exemple. En cinc supermercats de la competència, trobem les següents ofertes del mateix producte:

- Supermercat "El barat": La segona unitat a meitat de preu
- Supermercat "La ganga": 30% de descompte
- Supermercat "El xollo": Emporti-se'n tres i pagui'n dos (3x2)
- Supermercat "El regal": compri'n sis i pagui'n cinc.
- Supermercat "L'econòmic": 3x2 i li donem un val amb el 10% del que ha gastat.

Quina és la millor oferta?

A simple vista no sembla fàcil, ja que al ser representacions diferents no les podem comparar directament. Caldrà doncs, buscar una representació homogènia (en aquest cas es proposa fer-ho en %) que ens permeti poder saber quina és la millor oferta.

En el següent esquema, es pot veure una forma de calcular-ho. Per tal de facilitar la comprensió del càlcul representarem, per a cada cas, en color la part de la compra que haurem de pagar i en blanc la part que ens regalen (oferta). Veureu que el que es calcula és la fracció i el % del preu que hem de pagar en cada cas. Per tant per saber el % de descompte només caldrà restar-ho del 100%.

Ara, una vegada homogeneïtzada la representació de les ofertes, i a la vista dels resultats, un pot deduir que la millor oferta és la del Supermercat "L'econòmic" ja que representa 40% descompte. Aquesta oferta té una petita trampa ja que sovint per gastar el val es fa una compra superior al seu valor, d'un producte que no teníem intenció de comprar i al preu fixat per aquest mercat.

Ara bé, un aspecte que cal analitzar a l'hora de comprar, com vaig sentir dir al Sr. Claudi Alsina en una de les seves conferències, és si realment necessitem el producte que ens ofereixen en oferta i si és així quina quantitat en necessitem.

Imaginem que el producte d'oferta és un formatge d'1 kg que té un preu de venda de 20 €. No hem de caure a la temptació d'agafar l'oferta del Supermercat "L'econòmic" (tot i que hem vist que és la més avantatjosa). Cal no ser impulsiu i fer-se unes quantes preguntes com: necessito comprar formatge? realment necessito tres formatges d'1kg? Tinc espai al frigorífic per guardar-los?

Si compro aquests tres formatges (40 € i em donen un val de 4 €), em quedaran diners per comprar tot el que tenia previst? Vist això, potser el més raonable seria anar al Supermercat "La ganga" i comprar-ne un (ens costaria 14 €) o fins hi tot comprar-ne els 250 g que són els que teníem intenció de comprar (només ens gastariem 5 €). Econòmicament parlant segurament

aquesta última opció seria la millor ja que cobreix les necessitats inicials al preu més baix.

Florenci Pla Altisent

Perles

Què ha significat la neolitització per a la història de la Humanitat?

El canvi que s'introdueix en el Neolític respecte del Paleolític o Epipaleolític és tal que pot ser considerat com a revolucionari: *la gran revolució neolítica*. En essència, es tracta del pas d'una economia destructiva (pobles nòmades, inseguretats en la subsistència, reduïda vida espiritual), a una economia organitzada, regida per la seva voluntat. Però, a més a més, també van tenir lloc importants repercussions en l'àmbit de les creences religioses i de l'imaginari.

Els investigadors han permès descobrir el Neolític com el moment en què s'inicia la construcció material i simbòlica de la civilització humana. Així doncs, s'obre un dels capítols més importants de la història: l'home s'independitza cada vegada més de la naturalesa i inicia la transformació del paisatge natural en paisatge cultural. Fou un canvi decisiu en la forma de vida dels nostres avantpassats, un avenç social i cultural no igualat posteriorment fins a la Revolució Industrial. Cal fer èmfasi, que els humans actuals som el producte del Neolític i la religió i molts sistemes de pensament actuals també es varen gestar en aquell moment.

Però, què va suposar, en general, el procés de neolitització per a la Història?

Se sol dir, que el descobriment de l'agricultura i la ramaderia canvià radicalment el destí de la humanitat en l'assegurar a l'home menjar en abundància i permetre amb això un prodigiós augment de la població. Tanmateix, respecte a l'agricultura, és una incògnita, avui en dia, saber què és el que va forçar a un grup d'homes, que durant milions d'anys havien viscut de la caça i la recol·lecció, passar a practicar l'agricultura. Tot i que hi ha moltes hipòtesis, el més factible és que fossin un conjunt de causes combinades les que portaren al canvi. Aquestes causes varen ser de tipus natural (el canvi climàtic: el pas del Pleistocè a l'Holocè), de tipus demogràfic (augment de la població) i de tipus cultural (un primer sedentarisme i una certa innovació tècnica). En qualsevol d'aquests casos és de creure que l'adveniment de l'agricultura es va gestar en aquest període del Neolític.

Tenim per tant, que l'home desenvolupa l'agricultura perquè posseeix major informació i que va haver de modificar el seu comportament ancestral i que va haver de perfeccionar la tècnica per a la mesura del temps. A més a més, la nova economia determinà un ràpid increment de la població en les primeres comunitats rurals el que comportà canvis evidents d'organització

social traduïdes en una clara jerarquització. També, el Neolític aportà desequilibri en la divisió sexual del treball, l'establiment de classes socials, l'urbanisme i l'aparició de la propietat privada. Les noves formes d'economia provocaren noves formes de convivència, i les velles societats de caçadors donaren lloc a comunitats de colonitzadors més nombrosos. Això significa que la colonització està associada al Neolític ja des del principi.

La domesticació de les plantes ocasionà una situació existencial abans inimaginable i, també, provocà una crisi de valors, que suposà la introducció d'una nova concepció del món i de la relació entre l'home i l'entorn. Convé destacar que el fet de modificar i transformar el medi, tindrà importants repercussions en l'àmbit de les creences religioses i de l'imaginari. L'home sedentaritzat començà a organitzar l'espai entorn a un centre del món sagrat i començà a concebre el temps en termes cíclics: cicles de les estacions, cicles de les plantes cultivades i, solidàriament, cicle de la vida humana i aparició d'una primera noció de resurrecció. Veiem com la religiositat és un element conductual essencial i definidor de la nostra espècie ja des dels orígens. Per tant, les primeres creences del Neolític són també el germen del que seran trets molt habituals de gairebé totes les religions posteriors. Així doncs, l'home Neolític pel fet de fer-se agricultor va transformar profundament el seu univers imaginari i el seu món espiritual.

Ara bé, en tot això, el que realment és essencial en aquest procés de neolitització és l'aparició d'uns canvis de comportament, es a dir, uns canvis de tipus cultural que són el llegat de moltes civilitzacions actuals. Aquests canvis culturals eren principalment uns canvis econòmics, uns canvis tecnològics i uns canvis socials. D'aquests canvis caldria remarcar com a transcendent la divisió sexual, un model de vida que va tenir el seu origen en el Neolític i que avui en dia encara es manté en l'esfera domèstica i pública. Cal afegir, que el més emblemàtic en tot aquest procés, i corroborant les paraules de Mircea Eliade, és que a partir del descobriment de l'agricultura es va revelar en l'home una teoria basada en la unitat fonamental de la vida orgànica, les analogies dona-camp, l'acte generador-sembrar, etc. Així com la revelació de la vida rítmica i de la mort entesa com una regressió.

Josefina Porras

Voleu rebre
l'e-com.Ud'A?

Us hi podeu subscriure
enviant un missatge a
l'adreça electrònica
butlleti@uda.ad. No
oblideu d'indicar la vostra
adreça electrònica.